

MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO

www.mrr.gov.pl
media@mrr.gov.pl

tel. 022 461 31 45
fax 022 461 33 10

Wykorzystanie środków z funduszy strukturalnych w Polsce i w nowych państwach członkowskich UE

Komisja Europejska zrefundowała Polsce do końca 2006 roku 24 proc. środków z funduszy strukturalnych na lata 2004 – 2006. Wynik ten plasuje nas na 5 miejscu spośród 10 państw, które wstąpiły do Unii Europejskiej w maju 2004 r. Dla porównania według stanu na koniec 2005 r. Polska, której KE zrefundowała ok. 3 proc. alokacji, zajmowała jedno z ostatnich miejsc wśród nowych państw członkowskich.

Koniec 2006 r. to dla Polski i pozostałych „nowych” państw członkowskich czas pierwszego formalnego podsumowania postępu finansowego w wykorzystaniu funduszy strukturalnych. W tym roku bowiem po raz pierwszy znalazła zastosowanie tzw. zasada n+2. Jest to mechanizm polegający na narzucaniu pewnej dyscypliny finansowej. Unia Europejska przyznaje krajom członkowskim środki rozwojowe na cały okres finansowy – czyli w tym przypadku lata 2004-06, ale jednocześnie na każdy rok wyznacza pewne minimum (tzw. alokację), które trzeba wydać najpóźniej dwa lata później. Tak więc minimum wyznaczone na rok 2004 musieliśmy rozliczyć do 2004+2, czyli do końca 2006r.

Gilotyna finansowa

Dla Komisji Europejskiej zasada n+2 jest środkiem służącym zmotywowaniu państw korzystających z pomocy strukturalnej do sprawnej i terminowej realizacji programów. Chodzi o to, aby nie ulegały one pokusie odkładania realizacji zbyt wielu projektów na ostatnią chwilę. Analiza realizacji tej zasady w odniesieniu do alokacji na 2004 r. wskazuje, że niemal wszystkie środki przyznane krajom członkowskim na ten rok zostały wykorzystane. Spośród nowej dziesiątki jedynie Słowacja (a dokładnie Bratysława) nie zdołała wykorzystać w pełni środków za rok 2004, niemniej dotyczy to niewielkiej kwoty ok. 135 tys. euro, co odpowiada 0,09 proc. alokacji dla tego kraju na rok 2004.

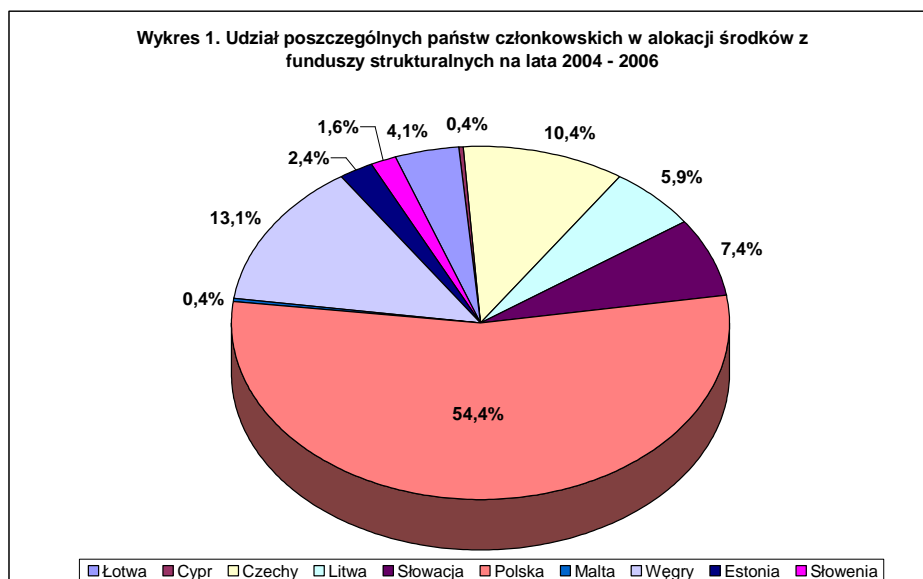
Pula środków z funduszy strukturalnych przyznanych Polsce na lata 2004 – 2006 wynosi blisko **8,6 mld euro**, z czego ponad **2 mld euro** zostało alokowane na rok 2004. Według opisanej powyżej zasady n+2, Polska, aby uniknąć utraty jakichkolwiek środków z funduszy strukturalnych, powinna do końca ubiegłego roku przesłać do KE wnioski o refundację wydatków, opiewające na kwotę nie mniejszą niż wspomniane 2 mld euro. Należy jednak dodać, że na potrzeby zasady n+2, środki przekazane Polsce przez KE jako zaliczka (wyniosła ona **16 proc.** całości środków na lata 2004–2006, czyli **1,36 mld euro**) są na obecnym etapie traktowane jako środki już zrefundowane, co jest równoznaczne z pomniejszeniem o nie wartości wniosków o refundacje koniecznych do przesłania do KE w celu uniknięcia konsekwencji zasady n+2 (do poziomu dla każdego programu ok. 7,5 proc. alokacji na lata 2004–2006).

Wielkie środki – wielkie wyzwanie

Wartość środków z funduszy strukturalnych przeznaczonych na lata 2004–2006 dla państw członkowskich, które przystąpiły do UE w 2004 r., wyniosła łącznie ok. **15,5 mld euro**¹.

¹ Ta oraz inne wartości środków alokowanych lub zrefundowanych przez KE wskazane w niniejszej części materiału nie obejmują środków przeznaczonych na realizację programów Inicjatywy Wspólnotowej Interreg III.

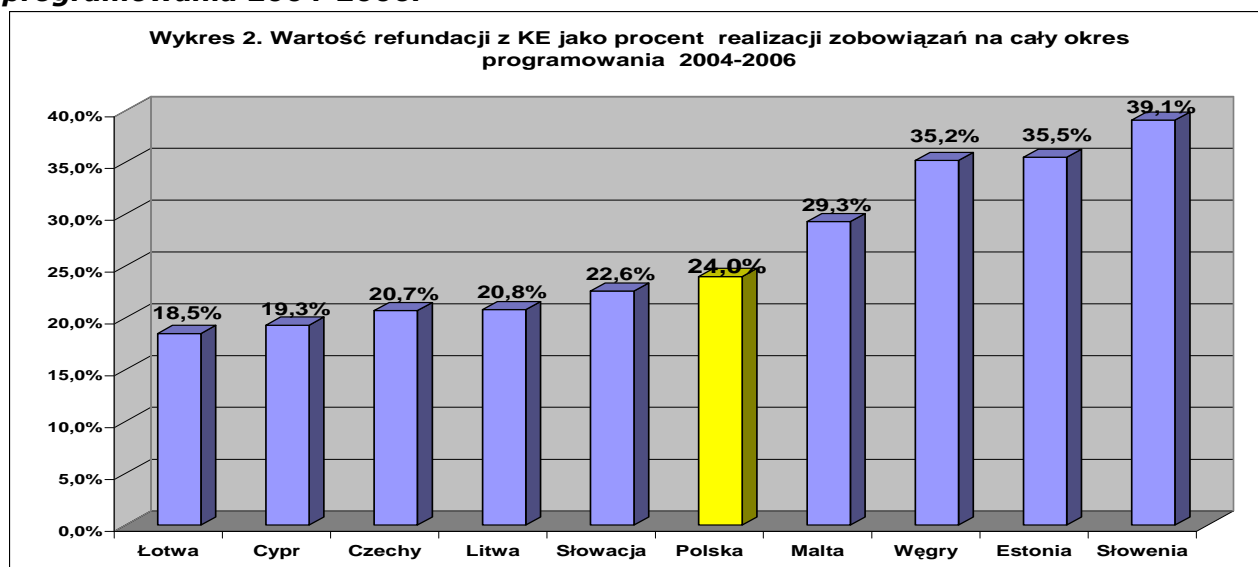
Wykres 1. Udział poszczególnych państw członkowskich w alokacji środków z funduszy strukturalnych na lata 2004-2006.

Widać tu wyraźnie, że Polska otrzymała większość tych środków, ponad 54 proc. Nasze wyzwanie związane z wykorzystaniem funduszy unijnych jest więc nieporównywalnie większe, niż ma to miejsce w innych krajach.

Do końca ubiegłego roku Komisja Europejska zrefundowała nam **24 proc. (ponad 2 mld euro)** środków z funduszy strukturalnych przyznanych na lata 2004–2006, co wraz z kwotą zaliczki kształtuje wartość transferów z KE na rzecz Polski na poziomie **40 proc.** Powyższy wynik plasuje Polskę na 5 miejscu spośród 10 państw, które wstąpiły do UE w maju 2004 r., co z uwagi na wspomnianą wcześniej skalę przyznanej pomocy, należy niewątpliwie uznać za wynik satysfakcjonujący.

Wartość refundacji z KE jako procent realizacji zobowiązań na cały okres programowania 2004-2006.

Biorąc pod uwagę wspomnianą skalę wsparcia z funduszy strukturalnych, punktem odniesienia dla tempa ich absorpcji w Polsce mogą być takie kraje jak Czechy i Węgry, czyli kraje o stosunkowo wysokiej alokacji i zbliżonym do polskiego układzie programów operacyjnych (np. w krajach bałtyckich wsparcie udzielane jest w ramach tzw. Jednolitego Dokumentu Programowego, a nie szeregu odrębnych programów).

W przypadku Republiki Czeskiej tempo absorpcji jest niższe niż w Polsce, natomiast na Węgrzech nieco wyższe, co jest przede wszystkim wynikiem zastosowania w tym kraju od samego początku elastycznego systemu wdrażania (także pod względem przepływów finansowych na poziomie krajowym).

Wykorzystanie w podziale na fundusze

W odniesieniu do poszczególnych funduszy sytuacja przedstawia się następująco:

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)**

W przypadku Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wartość alokacji przyznanej Polsce na lata 2004 – 2006 wynosi blisko **5 mld euro**. Dotychczas Komisja Europejska zrefundowała Polsce **24,5 proc.** tej kwoty, co również plasuje Polskę na 5 miejscu spośród 10 państw członkowskich, które przystąpiły do UE wraz z Polską.

- **Europejski Fundusz Społeczny (EFS)**

Wartość alokacji z Europejskiego Funduszu Społecznego przyznanej Polsce na lata 2004 – 2006 wynosi ok. **2 mld euro**. Poziom refundacji środków z EFS dla Polski wynosi **17,6 proc.** powyższej kwoty, co plasuje Polskę na 6 miejscu spośród 10 państw, które wstąpiły do UE w 2004 r.

- **Sekcja Orientacji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR)**

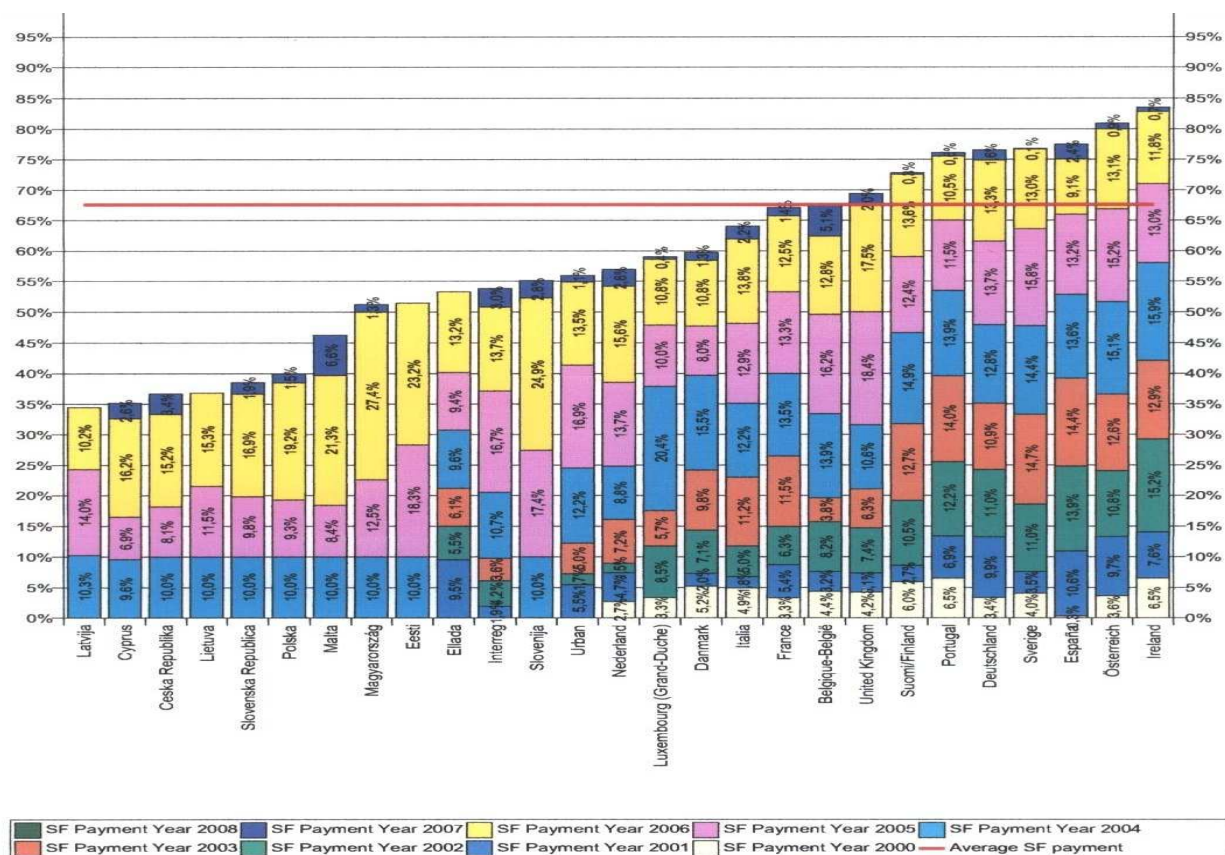
Alokacja z Sekcji Orientacji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej przyznana Polsce na lata 2004 – 2006 wynosi blisko **1,2 mld euro**. Pod względem wartości środków zrefundowanych przez Komisję Europejską, wśród państw, które wstąpiły do UE w maju 2004 r., Polska, której KE zrefundowała **33,3 proc.** alokacji, zajmuje 5 miejsce.

- **Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa (FIFG)**

Alokacja środków z Finansowego Instrumentu Orientacji Rybołówstwa dla Polski wynosi ponad **200 mln euro**. Wartość refundacji otrzymanych od KE stanowi **29,4 proc.** powyższej kwoty, co jest 5 wynikiem spośród państw, które przystąpiły do UE wraz z Polską.

Wyniki Polski na tle całej Unii Europejskiej

Poniższy wykres przedstawia kwoty przekazane przez KE poszczególnym państwom tytułem zaliczki i płatności pośrednich, wg stanu na 22 stycznia 2007 r.

Analizując powyższy wykres należy mieć na uwadze, iż nowe państwa członkowskie mają na realizację swoich programów znacznie mniej czasu (3-letni okres programowania) w porównaniu z państwami EU15 (7-letni okres programowania). Dość wyraźnie zatem widać, że w większości „starych” państw proces wydatkowania środków unijnych, a następnie występowania do KE o refundację poniesionych wydatków był w początkowych latach mniej dynamiczny, niż w nowych państwach w latach 2004-2006 (aczkolwiek trzeba uwzględnić fakt, iż nowe państwa członkowskie otrzymały zaliczkę w wysokości 16%, podczas gdy zaliczka dla starych państw mogła wynieść maksymalnie do 7% alokacji na program).